

legătură cu însușirile plantei $\rho\kappa\pi\alpha\kappa^1$ se repetă identic în aceste manuscrise, precum reiese din următorul exemplu:

Рѣпакъ ес зела довро
и кѣжиточно. Накарн-
ши оу кода и галаж
мын нма пархы кѣсѣ
кѣгонает и кѣсѣ не-
чистости кычицает.
Также накарн рѣпакъ и
з кнѣм и пѣн по ранж
...гланстн з нжтра
кыганает (f. 8^v-9^r).

Репен естѣ зелне кел-
ми угодно... карити
его в коде и кымон
голову кен порохи и
струны и что естѣ
нечисто кыгонает и
кычицает такожде на-
карн его с кнѣмѣ и
пен колн з кого гансты
к животе изгонитѣ
(f. 25^v).

Репен зелае естѣ у-
годно... каритѣ кѣ
кода и оноу кодоу
кнмыт голову, то
струны или другая ка-
кая нечистота естѣ на
головѣ ксю ичистит.
скарнши же оноу тра-
ву кѣ кнѣ, и дати
питѣ, гансты з живота
кыженет (f. 71^v).

Merită să fie reținut faptul că, în legătură cu această plantă în ambele manuscrise se dau alte indicații, total diferite, care par a corespunde celor din Dioscoride (ms. 498, *ω ρεπε* f. 31^r, iar ms. 573 f. 71^v în continuare, după partea eronată, sub titlul **Θ** τ ο μ ж е).

Argumentele de mai sus ni se par suficiente spre a demonstra asemănarea dintre mss. 740, 498 și 573 și dependența, cel puțin parțială, a ultimelor două de tipul primului, care pare a fi servit ca model și căruia, de-a lungul secolelor, i s-au adus tot felul de completări ajungându-se la texte mai detaliate, mai ample, în care își face loc și o terminologie nouă, modernă, științifică.

Putem afirma deci că mss. 498 și 573, care se bazează pe un arhetip de genul celui de botanică medicală din ms. 740, redau opera lui Dioscoride, care a pătruns pe calea culturii apusene, și nu este deloc exclus ca în viitor să se descopere și alte manuscrise care să redea același prototip și, poate, aceeași filieră.

În legătură cu filiera, merită să fie relevat faptul că atît fragmentul din ms. 740 cît și mss. 498, 573 și 641 fac parte din subtipul moldovean. Nu cunoaștem nici un exemplar similar din subtipul muntean.

¹ Рѣпакъ (ucrainean modern репик) corespunde plantei *agrimonia eupatoria* (Hrincenko, *Словарь*, t. IV, p. 13). Indicațiile lui Dioscoride relativ la planta *eupatorium*, al cărei nume științific este *agrimonia* (Dioscoride, cartea a IV-a, cap. 33) nu corespund celor din ms. 740. Pornind de la indicația din ms. 498, în care în dreptul cuvintului *ω ρεπε* scrie *ερετис* (p. 25^v), cu denumirea latină *petasites officinalis* (Zach. C. Panțu, *Plantele cunoscute de poporul român. Vocabular botanic cuprinzând numirile române, franceze, germane și științifice*, București, 1905; p. 28, abrev. Panțu, *Plantele*), am cercetat în Dioscoride și virtuțile acestei plante și am constatat că n-au nici o contingentă cu cele din ms. 740. O cercetare mai atentă a comentariilor lui Matthioli ne lămurește că „il (Ruellius) prent pour petasites la grande tussilago” (cartea a IV-a, cap. 103), iar în comentariile consacrate plantei *tussilago*, Matthioli indică o altă plantă „qui se pourrait quasi mettre entre les especes de tussilago”, după care adaugă: „Les pasteurs en donnent a leur betail pour chasser leur vermine et les palefreniers et muletiers aux chevaux pou-fils” (p. 325). În cazul de față, după părerea noastră, avem de-a face: a) cu o confuzie între virtuțile a două plante și b), cu o eroare constind în faptul ca proprietățile terapeutice menționate de Matthioli pentru animalele bolnave sint recomandate și pentru oameni.